

I N H O U D

	Pagina
Woord vooraf	5
1 Wat is dit? <i>Marcus 1:21-28</i>	7
2 Een bijzondere genezing <i>Marcus 2:1-12</i>	13
3 Zeg me wie uw vrienden zijn... <i>Marcus 2:13-17</i>	17
4 Wie is Hij toch? <i>Marcus 4:35-41</i>	21
5 De ontdekking <i>Marcus 8:27-9:1</i>	25
6 Rijkdom en armoede <i>Marcus 10:17-27</i>	30
7 Het geheim onthuld <i>Marcus 15:33-41</i>	35
8 Het ongelooflijke gebeurt <i>Marcus 16:9-20</i>	40

1e druk 1997
2e druk 1998

ISBN 90-75535-11-2

Illustraties pg. 21, met toestemming overgenomen uit:
E.R. Jonker, Aan het woord komen
(werkbladen): uitg. Boekencentrum, Zoetermeer 1992
Vormgeving Jan Jaring, Haarlem
Lettertype Documenta DTL
Druk: De Bunschoter bv, Bunschoten

Foto's pag. 8/9: nr. 1, 2, 4, 5, 6 en 8 Marcel Minnée
nr. 3 van George Burggraaf

W O O R D V O O R A F

Dit boekje is bedoeld als een gids bij de ontdekkingsstocht naar het geheim van Jezus. Hiervoor worden mensen uitgenodigd die van huis, school en kerk uit niet zoveel kennis over Jezus hebben meegekregen. Voorwaarde om aan deze ontdekkingsstocht mee te doen, is openheid voor gesprek en het samen lezen van bepaalde gedeelten uit het evangelie naar Marcus.

De opzet van de acht 'ontdekkingen' is telkens gelijk. We starten dicht bij u als lezer. Ieder bijbelgedeelte roept (onbewust) bepaalde gevoelens en reacties op. Die willen we eerst op het spoor zien te komen. Daarna volgt er enige informatie en uitleg over het bewuste bijbelgedeelte. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een aantal toespitsingen door middel van gespreksvragen. Deze zijn bedoeld om het bijbelgedeelte een plek te geven in uw eigen (belevings)wereld.

De keuze voor het evangelie naar de beschrijving van Marcus, als gebied waar de ontdekkingsstocht doorheen trekt, is niet willekeurig. Waarschijnlijk is het als eerste van de vier evangeliën geschreven, in het jaar 60-65 na Christus, te Rome door ene Johannes Marcus. Deze Johannes Marcus was een bekende figuur in de eerste christengemeente. In zijn huis kwamen de eerste christenen te Jeruzalem samen (zie Handelingen 12:12). Hij onderhield goede contacten met Petrus en vergezelde de grote zendeling Paulus, samen met zijn oom Barnabas, op zijn eerste zendingsreis.

Voor onze ontdekkingsstocht is dit evangelie geschikt, omdat Marcus zijn boek schreef voor 'buitenstaanders': mensen die (nagenoeg) niets van Jezus wisten. Bovendien bevat zijn evangelie een grote vraag: Wie is die Jezus toch?

De keuze voor de acht gedeelten uit het Marcus-evangelie is gebaseerd op een zo breed en helder mogelijk beeld van Jezus. Deze gedeelten willen stuk voor stuk Jezus in het hart zien. Het was niet moeilijk geweest om meer of andere gedeelten te kiezen. Uitgangspunt voor de keuze was dat de ontdekkingsstocht in één seizoen te maken moet zijn en dat de gedeelten iets kernachtigs over Jezus laten zien.

Een heel goede ontdekkingsstocht toegewenst. Aan de bijbelgedeelten zal het niet liggen!

(1)

Wat is dit?

Marcus 1:21-28

V E R K E N N I N G

Voordat we naar het bijbelgedeelte luisteren, luisteren we eerst naar onszelf.

Opdracht

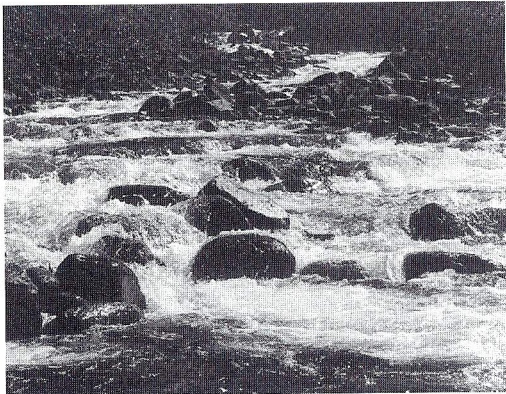
A. Op de volgende pagina's ziet u acht afbeeldingen die iets willen zeggen over Jezus.

* Kies, ieder voor zich, één van de afbeeldingen die u het **meeste** over Jezus zegt.

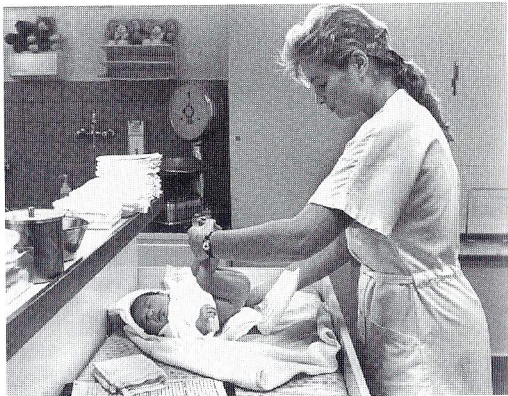
* Verwoord voor uzelf waarom deze afbeelding u het meest aanspreekt.

* Deel uw keuzes en motivaties met elkaar.

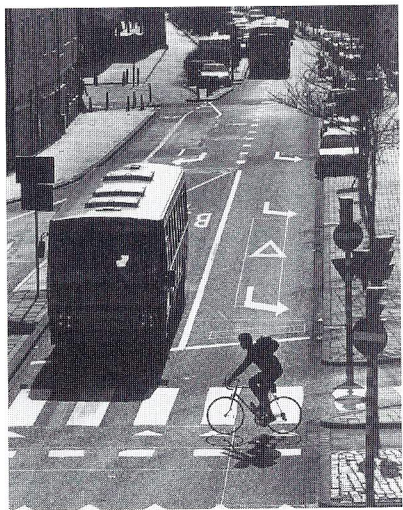
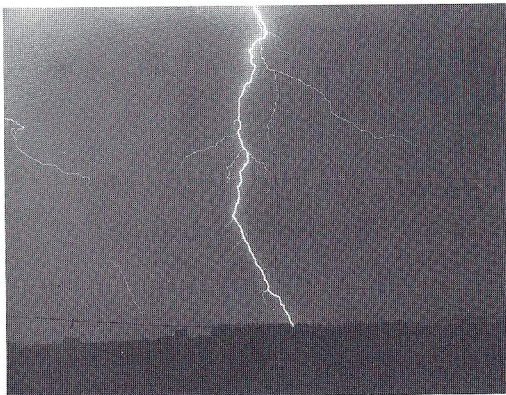
1

2

3

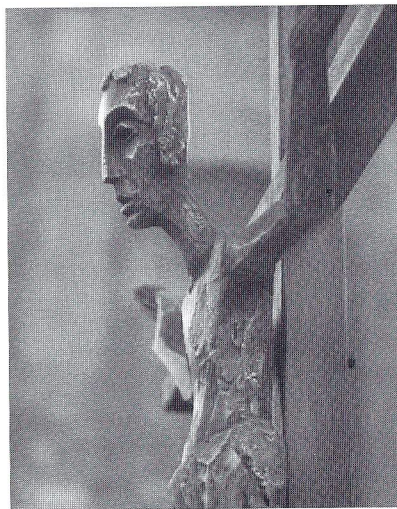
4

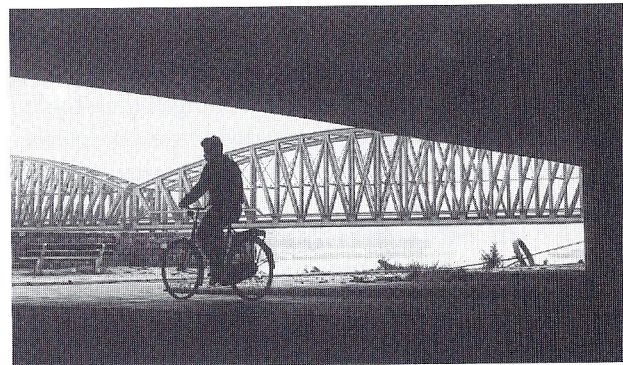
5

6

7

8

B. Op Jezus zijn veel beelden en begrippen van toepassing. In de bijbel zelf worden er ook vele genoemd. Hieronder volgt een 10-tal woorden/begrippen waarmee Jezus gekarakteriseerd kan worden.

* Kies voor uzelf een woord dat u het meest en een woord dat u het minst over Jezus zegt.

* Deel uw keuze en motieven met elkaar

* Welk woord wordt door u als groep als het meest kenmerkend voor Jezus gezien?

- * GOED MENS
- * PROFEET
- * CHRISTUS
- * ZOON VAN GOD
- * VOORBEELD
- * HERDER
- * RECHTER
- * LERAAR
- * VERZOENER
- * VRIEND

I N F O R M A T I E

Achtergrond

Marcus vertelt niets over de geboorte van Jezus. Het gaat hem niet om een precieze levensbeschrijving van Jezus, maar om 'evangelie van Jezus Christus' (1:1). De goede boodschap (evangelie betekent goede boodschap), het blijde bericht over Jezus moet doorverteld worden. Na de doop van Jezus door Johannes de Doper en zijn beproeving - test door de boze - in de woestijn (vs 9-13) volgt direct zijn optreden. Als een joodse rabbi, een joodse godsdienstleraar, verkondigt Jezus dat het Koninkrijk van God nabij is gekomen (vs 15). Iedereen moet het weten dat God heel dichtbij is. Dit woord van Jezus wil niet alleen gehoord, maar ook geloofd, vertrouwd worden. Daarom roept Hij mensen op tot omkeer en tot geloof in dit blijde en goede bericht. Onder omkeer ('beking') verstaat Jezus een nieuwe gerichtheid, oriëntatie. Een nieuwe gerichtheid op God, die in Jezus, zijn Zoon, heel dichtbij is.

Als een echte joodse godsdienstleraar zorgt Jezus ook voor leerlingen. Marcus vermeldt dat Jezus twee maal twee broers, Simon (Petrus) en Andreas, alsook Jacobus en Johannes, roept. Eenvoudige vissers uit het noorden van Israël, zullen belangrijke volgelingen van Jezus worden (vs 14-20).

L E Z E N

We lezen nu Marcus 1:21-28

A A N T E K E N I N G E N

- Vers 15** 'Koninkrijk van God': deze uitdrukking komen we in het evangelie vaak tegen. Dit koninkrijk is niet te vergelijken met een koninkrijk zoals wij dat kennen, maar is de uitdrukking voor het Koning-zijn van God. Overal waar mensen de Here God als hun Koning erkennen, vertrouwen en gehoorzamen daar is het Koninkrijk van God. De inhoud van Jezus' preken is dat het Koninkrijk van God nabij gekomen is. Waar Jezus dus (s)preekt, heerst God als Koning. Mensen die de woorden van Jezus vertrouwen en gehoorzamen worden hierdoor onderdaan van het Koninkrijk van God.
- Vers 21** 'Terstond': dit woordje komt heel vaak in het Marcus-evangelie voor. In dit gedeelte ook drie keer (vs 21, 23 en 28). Er is blijkbaar haast. Iedereen moet zo snel mogelijk weten dat God, in de persoon van Jezus zelf, dichtbij gekomen is. 'Gezag': volmacht, gewicht, bevoegdheid en vrijheid. Dit is geen autoritair gezag, maar 'bevoegd gezag'. In 2:10 zegt Jezus dat Hij macht (=gezag) heeft de zonden te vergeven. Het is een volmacht die Hem van God de Vader geschonken is. Dit geschonken gezag is merkbaar voor de omstanders.
- Vers 23** 'Onreine geest': gaat hier om een man met een geestesziekte. In de tijd van de bijbel werden psychische ziekten geduid als 'bezettenheid'. Letterlijk: een ander had bezit van iemand genomen. Een ander die hun leven hierdoor ruïneerde. Dit is uitgerekend het werk van de Boze. Jezus doorbreekt deze ruïnerende kracht en macht. Wij zijn gewend om medisch naar psychisch lijden te kijken. De ziekte moet, eventueel met medicijnen bestreden worden. Terecht. Daarnaast geldt dat de liefde en ontferming van God ook heel bevrijdend is voor mensen, naar ziel en lichaam. Hij wil ons bevrijden van iedere macht en kracht die ons leven wil beheersen en binden.
- Vers 25** 'Zwijg stil': letterlijk: 'wordt gemuilkorfd'. Zo zal Jezus ook straks de storm tot bedaren brengen (4:39)

U I T L E G

Direct na zijn 'installatie' (doop, beproeving en vorming van discipelkring) begint Jezus zijn eigenlijke taak. Deze taak begint met leren: in woorden en daden laat Hij zien wat het betekent dat God dichtbij gekomen is. Als een normale joodse rabbi begint Jezus hiermee op de sabbat, de joodse zaterdagse rustdag, in de synagoge, het joodse leer- en gebedshuis. Al snel ontdekken de mensen dat deze rabbi wat te zeggen heeft. Zijn woorden hebben gezag. Ze maken indruk. Leerden de meeste joodse rabbi's door aan te halen wat rabbi's voor hen gezegd hadden ('Rabbi Levi ben Mosje zei...'), Jezus spreekt zijn eigen woorden. Met grote wijsheid en zeggingskracht spreekt Hij over God alsof Hijzelf bij hen is. Dat Jezus anders is dan de gewone rabbi's beseffen niet alleen de mensen, maar ook de grote tegenspeler van God, de Boze. Direct is hij aanwezig om de tegenbeweging in te zetten. Vanaf het begin van zijn optreden vindt Jezus de tegenmacht van God tegenover zich. Een mens met een onreine geest, geestesziek, in de macht van een ziekte zodat hij zichzelf niet meer kan zijn, wordt door de Boze misbruikt om Jezus aan te vallen.

De Boze misbruikt mensen altijd door hen hun eigenheid te ontnemen. Bij God komen mensen tot hun recht, terwijl de Boze mensen knecht. 'Wat hebt Ge met ons te maken, Jezus van Nazareth? Bent U soms gekomen om ons te verdelgen? Ik weet wel wie U bent: de heilige Gods!' Zo laat de Boze de zieke man spreken. De Boze beseft maar al te goed dat waar Jezus is, voor hem geen plaats meer is. Veel dieper dan alle omstanders beseft hij om wie het hier gaat: Jezus is de mens die aan de kant van God staat, in wie God heel dichtbij is.

Hoe reageert Jezus op deze eerste aanval? Hij bevrijdt de zieke van zijn overheerser. Hij schenkt hem weer een nieuwe toekomst! De genezen man is er zo getuige van dat Jezus' woorden zeggingskracht hebben! Zijn woorden zijn daden. De omstanders staan versteld. 'Wat is dit?' vragen ze elkaar vol verbazing. Een nieuwe leer met gezag. Iemand die werkelijk wat te zeggen heeft! Het gevolg is enorm: het gerucht over Jezus van Nazareth verspreidt zich snel. In heel Galilea, de provincie waar Jezus woonde, is Hij weldra bekend.

V E R W E R K I N G

- 1 Vindt u uw foto van Jezus in dit bijbelgedeelte terug? Waar?
- 2 Wat leert dit gedeelte u over Jezus?
- 3 Wat is voor u het gezagvolle van Jezus in dit gedeelte?
- 4 Leert dit gedeelte u iets over psychisch ziek-zijn? Zo ja, wat?

(2)

Een bijzondere genezing

Marcus 2:1-12

V E R K E N N I N G

Opdracht

- * Lees met elkaar Marcus 2:1-12
- * Waar vindt u in dit bijbelgedeelte het bij het vorige hoofdstuk van dit boekje door u gekozen woord voor Jezus terug?
- * Wat verbaast u het meeste in dit gedeelte?

I N F O R M A T I E

Achtergrond

In dit gedeelte wordt iets van het geheim van Jezus onthuld. De geleerde joden en het (vrome) joodse volk wisten precies uit de oude boeken van Israël, ons Oude Testament, dat als de Messias zou komen hij namens God orde op zaken zou stellen. Dan zou een tijd van vrede aanbreken. Zonder overheersing door vijanden, zonder ziekte en zonder zonden: de 'messiaanse tijd'. Deze tijd zal zich kenmerken door vrede, vergeving en genezing.

Het woord 'messias' is de Hebreeuwse vertaling van het Griekse woord 'Christus'. In dit gedeelte lijkt het wel dat met de komst van Jezus deze messiaanse tijd is aangebroken. Bovendien duidt Jezus zichzelf hier aan als 'de Zoon des mensen' (vs 10). In een oud profetenwoord (Daniël 7:14) staat dat deze persoon in de naam van God de mensen zal (be)oordelen. Nu is het 'oordeel' van Jezus in dit gedeelte wel heel bijzonder: Hij vergeeft!

Dat de wetsgeleerden verbijsterd reageren als Jezus spreekt over zondenvergeving is te begrijpen. In hun visie kon alleen God de zonden vergeven. Hooguit kon een priester bemiddelen: de weg wijzen hoe men tot vergeving van zonden zou kunnen komen. Hun conclusie is dan ook duidelijk: met dit woord stelt Jezus zich op de plek van God en maakt Hij zich aan God gelijk. In hun ogen was deze geestelijke overmoed godslastering en hierop stond de doodstraf.

De andere conclusie, dat Jezus weleens de lang verwachte en fel begeerde Messias zou kunnen zijn, wordt niet getrokken. Het is wel heel treffend dat ook nu weer de weerstand en het verzet tegen Jezus de kop op steken. En dan nog wel bij monde van de religieuze leiders van Israël.

A A N T E K E N I N G E N

Vers 5 'Hun geloof': Jezus ziet en rekent met het geloof van de vrienden in zijn omgaan met de verlamde man. In dit gedeelte is persoonlijk geloof dus geen noodzakelijke voorwaarde voor vergeving en genezing. Natuurlijk is dit een bijzondere situatie: iets van het geheim van Jezus gaat open. Toch is het veelzeggend dat Jezus rekent met het geloof van vrienden. Hoe zuiver en diep dit geloof is, lijkt niet van belang te zijn. Jezus telt het als geloof en rekent ermee.

'Uw zonden zijn u vergeven': zondenvergeving is in de bijbel een zaak van de HERE God (zie bv Psalm 32). Jezus spreekt dan ook maar zeer zelden woorden van vergeving. In Israël was directe zondenvergeving onbekend. Vergeving voltrok zich door reinigingshandelingen via de priester: offers, gaven, gebeden... Jezus proclameert, stelt de vergeving van de zonden als een feit vast. Alleen Hij kan dit doen, omdat Hij Jezus is! In Hem is God heel dichtbij. Met als doel om ons leven te genezen en onze zonden te vergeven. Om ons leven nieuw, vrij te maken.

Vers 7 'Hij lastert God'. Blasfemie, Godsblastering staat er letterlijk. In de ogen van wetsgeleerden vergrijpt Jezus zich aan God, door iets te beweren wat alleen God kan uitspreken. Op deze zonde stond de dood door steniging. De keuze is duidelijk: of Jezus lastert God, of Hij is God!

Vers 8, 12 'Terstond': ook in dit gedeelte komt dit woord twee keer voor. De verwarring over wie Jezus is, alsook de ziekte van de man moet snel wijken. Het geheim van Jezus wil snel ontdekt worden.

Vers 10 'Zoon des mensen': deze uitdrukking komt uit Daniël 7:14. In dit profetenwoord gaat het om iemand die namens God de volkeren oordeelt. In deze profetische figuur zag men in Israël iets van de langbeloofde Messias. Jezus eigent zich deze term toe (vgl. 2:28) en ondersteunt hiermee zijn gezag.

U I T L E G

Opnieuw is Jezus in Kapernaüm. Volgens Mattheüs 4:13 was Jezus vanuit Nazareth hier naar toe verhuisd. Het zou goed kunnen dat Jezus in zijn eigen huis is (vgl. 'thuis', vs 1). Een grote schare van mensen wil Hem horen en zien. De geruchten over Hem hebben hun werk gedaan. Iedereen is nieuwsgierig. De gewone man uit de straat, maar ook de schriftgeleerden - de theologen uit die tijd - zijn nieuwsgierig. Volgens Lukas is er zelfs een delegatie van wetsgeleerden uit Galilea, Judea en Jeruzalem naar Kapernaüm gekomen om Jezus te horen (Luk. 5:17).

Het huis is te klein om de schare mensen te bergen. Niemand kan er meer bij, ook de vier vrienden met hun zieke makker niet. Wat deze vrienden bezielt, wat hen over Jezus precies ter ore is gekomen, wordt niet gezegd. Eén ding staat voor hen vast: hun vriend moet bij Jezus zijn! Door niets en niemand laten zij zich tegenhouden. Over vriendschap gesproken! Dwars door het opengebroke dak laten ze hun vriend voor de voeten van Jezus neer.

Jezus ziet hun geloof: hun doorzettingsvermogen, hun hoop en vertrouwen in Jezus. Dit vertrouwen beschaamt Jezus niet. Hij vergeeft de zonden van de zieke man! Dat de wetsgeleerden hun oren niet kunnen geloven, is duidelijk. Alleen God kan toch zonden vergeven? En die man kwam toch om genezen te worden? We lezen trouwens niets over het geloof van de verlamde. Wat zegt Jezus hier allemaal? Dit kan toch zomaar niet! Jezus voelt en proeft de aarzeling direct. Terstond, direct reageert Hij. Dit is het moment waarop iedereen moet merken dat in Jezus God heel dichtbij is, zodat iets van het geheim van Jezus hen duidelijk wordt.

Jezus identificeert zichzelf met de Zoon des mensen. De representant van God die op aarde het oordeel zal uitspreken. Maar Jezus oordeelt op een heel eigen wijze: vanuit de vergeving! Om dit te illustreren, en opdat men iets van zijn geheim zal verstaan, geneest Jezus alsnog de verlamde. Terstond, na het machtswoord van Jezus, neemt de man zijn bed op en gaat als levend bewijs van Jezus' vergevingsmacht, voor aller ogen naar buiten. Ongehoord. Ieder is ontzet. Deze Jezus is uniek! Zoiets had men nog nooit gezien. En zo eindigt deze bijzondere genezing in de verheerlijking, lofprijzing van God. God wordt geprezen om Jezus' wil!

V E R W E R K I N G

- 1 Wat is in dit gedeelte voor u het moeilijkste om te geloven?
- 2 Ook wij kennen mensen die niet (meer) zelf naar Jezus kunnen gaan. Niet (meer) in Hem kunnen geloven, door wat zij geleerd hebben of door wat hen door lichamelijke of geestelijke ziekte overkomen is.

- a. Wat heeft het ons te zeggen dat Jezus volgens dit gedeelte rekent met 'hun geloof', met het geloof van de vrienden?
- b. Zou een ander plaatsvervangend voor 'een zieke' (iemand die zelf niet meer tot Jezus kan komen) kunnen geloven?
- 3 In dit gedeelte wordt verband gelegd tussen zondevergeving en genezing. Geef uw reactie op de stelling: Vergeving van zonden is (mede) genezend en helend voor lichaam en ziel.

(3)

Zeg me wie uw vrienden zijn...

Marcus 2:13-17

V E R K E N N I N G

Opdracht

* Lees met elkaar Marcus 2: 13-17.

* Vindt u de door u voor Jezus gekozen foto (zie hfdst. 1 van dit boekje) in dit bijbelgedeelte terug? Zo ja, in welk vers en waarom? Zo nee, waarom niet?

I N F O R M A T I E

Achtergrond

Dit gedeelte is een prachtig vervolg op het vorige. Als gezaghebbende roept Jezus Levi, de tollenaar. Tollenaars waren ambtenaren in dienst van de Romeinen die tol - belasting - moesten heffen van het joodse volk voor de Romeinse bezetter. Een veracht beroep, niet alleen vanwege het collaboreren met de bezetter, maar ook vanwege de oneerlijke praktijken die tollenaars er nogal eens op na hielden. Men vroeg vaak meer dan nodig was... Hierdoor werden tollenaars door de joden meestal met de nek aangekeken.

Maar Jezus is anders. Hij veroordeelt Levi niet bij voorbaat, maar roept hem tot één van zijn volgelingen. Levi mag de vijfde discipel van Jezus worden.

De Farizeeën, een grote groep geestelijke leiders in Israël, stelden dat je alleen bij God meetelt als je je aan de geboden van God houdt. Zondaren en tollenaars vielen daar buiten. Tollenaars rekenden niet met de geboden van God, dat was duidelijk. Dus... aan hen hadden de geestelijke leiders dan ook geen boodschap. Wat Jezus doet is dus ongehoord. Kan een tollenaar zomaar deze rabbi volgen? Hoe kan Jezus zomaar Levi's huis binnengaan om met hem te eten? Zijn er dan geen regels meer? Moet de wet dan niet zuiver gehouden worden? Terechte vragen! Ook in het Nieuwe Testament zelf komen we hele lijsten van zonden tegen die in de gemeente van Christus niet getolereerd mogen worden. Christen-zijn heeft consequenties voor je gedrag. Toch eet Jezus sa-

men met Levi en zijn collega's. Een dokter gaat immers niet naar gezonde, maar naar zieke mensen. Jezus typeert zichzelf als 'geneesheer'. Hiermee duidt Hij het leven van Levi als ziek. Of Levi zelf schuld draagt aan het ontstaan van deze ziekte laat Jezus in het midden. Levi is of schuldig aan zijn ziekte doordat hij voor het beroep van tollenaar had gekozen en op oneerlijke wijze zijn beroep uitoefent of hij is ziek geworden door het werkklimaat waarin hij moest verkeren. Eén ding is duidelijk, van een ziekte kun je jezelf niet gemakkelijk genezen. Daar heb je een dokter bij nodig. Daarom treedt Jezus hier bij Levi als arts op. Zonde heeft alles te maken met schuld. Het bewust kiezen van het verkeerde. Hier tekent Jezus de zonde van Levi als een ziek-zijn. Bij een ziekte is het nog niet zo eenvoudig vast te stellen of het ziekte door eigen schuld is, of dat de ziekte je overkomen is. Veel ziekten overkomen je, zonder dat je hier schuldig aan bent (denk aan een griep).

Blijkbaar heeft zonde ook iets van een ziekte. Het is lang niet altijd even duidelijk hoeveel schuld iemand aan een bepaalde zonde draagt, maar verkeerd is het wel. Denk hierbij bijvoorbeeld aan 'zonde van het karakter' (bv de ander afmeten aan jezelf, faalangst) of zonde van (werk)verhoudingen (bv industrie die de natuur vervuilt).

Nu is het feit dat ziekte een aspect van de zonde is geen alibi om alles maar bij het oude te laten. Zo van: 'Ik kan er toch ook niets aan doen. Zo liggen de zaken nu eenmaal...' Integendeel Jezus is de arts die zieken geneest. Zijn omzien in liefde naar afgeschrevenen is vergevend en genezend!

Het bijbelgedeelte heeft een open einde. Hoe zullen de omstanders en de Farizeeën en ook de lezers van dit goede bericht reageren op deze arts?

Het antwoord is aan u!

A A N T E K E N I N G E N

Vers 13 Leren: opnieuw leert Jezus. Leren, uitleggen behoort tot zijn hoofdtaken. Lerend, verkondigend en genezend ging Jezus het land door. Het gaat hierbij niet om rationele kennis, zoals wij die op school opdoen, maar veelmeer om levenswijsheid. Wijsheid zodat je wijzer met God en je naaste in vrede en vreugde kunt leven.

Vers 14 Levi: de zoon van Alfeüs. Volgens Marcus 3:18 was deze Alfeüs ook de vader van Jakobus, een andere discipel van Jezus. Levi en Jakobus zouden dan broers geweest moeten zijn. Mattheüs noemt in zijn evangelie Levi Mattheüs (Matth. 9:9). Deze twee berichten combinerend is Levi dezelfde als Mattheüs en ook de latere schrijver van het gelijknamige evangelie.

Voor het verstaan van dit gedeelte is het van belang te weten dat Levi een joodse man is. Een joodse man in dienst van de

Romeinse bezetter. De priesters in Israël behoorden tot de stam van de Levieten.

'Volg Mij': volgen komt veel voor in het evangelie van Markus. Jezus roept zijn discipelen Hem te volgen. Jezus volgen is een teken van het geloven in Jezus. Ook de schare en de vrouwen volgden Hem. De motieven om te volgen, om in Hem te geloven zijn wel verschillend! (zie o.a. 1:18; 2:14,15; 3:7; 10:21,52; 15:41)

Vers 15 Zondaren: de 'schriftgeleerden der Farizeeën' (vs 16) waren een bepaalde groep uit de Farizeeën, die opkwamen voor een stipt naleven van de wetten van God in het leven van iedere dag. Volgens hen waren er twee groepen zondaren:

1. zij die niet naar de geboden van God leefden vanwege hun daden of beroep (als zondige beroepen beschouwden zij o.a. woekeeraars, belastingambtenaren, herders, badmeesters, schippers en slaggers);

2. zij die niet leefden naar de voorschriften van deze Farizeeërs. Men noemde deze mensen denigrerend 'het-volk-dat-de-wet-niet-kent'. Ook Jezus viel met zijn discipelen onder deze groep zondaren omdat zij met zondige mensen samen aten.

Vers 17 Geneesheer: alleen hier gebruikt Jezus deze uitdrukking voor zichzelf. Ook dit beeld van Jezus onthult iets van zijn geheim.

U I T L E G

Na de genezing - geestelijk en lichamelijk - van de verlamde is Jezus vertrokken uit Kapernaüm naar het Meer van Galilea. De aanhang van Jezus is enorm: zo'n leraar, die werkelijk wat te zeggen heeft, daar wil men meer van horen. Aan de oever van het meer zet Jezus zijn 'leren' voort. Publiekelijk, voor wie het maar horen wil. Maar een ding is duidelijk: Jezus' woorden vragen om ge-hoor-zaamheid. Heel concreet. 'Voorbijgaande' - op terugreis naar Kapernaüm? - roept Jezus zijn vijfde discipel: Levi, de tollenaar. Ongeacht zijn verleden en heden roept Jezus hem. De kritiek op dit optreden van Jezus is scherp. Onbegrijpelijk dat Hij zo'n zondaar roept en ook nog in zijn huis (dat van Levi of van Jezus zelf?) met veel van zijn kornuiten eet en drinkt. De joodse vromen begrijpen er niets van. Sterker: ze kunnen dit absoluut niet meemaken en goedkeuren. 'Zeg me wie uw vrienden zijn, en ik zeg u wie u bent!' Blijkbaar staat deze Jezus aan de kant van hen die het niet zo nauw nemen met de wet van God. Hoort Hij in de rij van tollenaars en zondaren...

Het antwoord van Jezus is treffend. Jezus roept en bezoekt Levi als arts, als genezer! Jezus' omzien naar Levi is geen goedkeuring van zijn daden. Integendeel:

Jezus roept Levi weg uit zijn oude werk om Hem te gaan volgen. Zijn roepen van en bezoek bij Levi zijn tekens van de concrete liefde van God voor ontspoorden. Opnieuw is het verschil tussen Jezus en de Farizeeën scherp zichtbaar. Inderdaad geldt het van Jezus: 'Zeg me wie uw vrienden zijn en ik zal zeggen wie u bent': een geneesheer, arts, redder van ontspoorden!

V E R W E R K I N G

- 1 Welk nieuw beeld van Jezus heeft dit gedeelte u laten zien?
- 2 Begrijpt u de kritiek van de Farizeeën? Wat heeft dit gedeelte u te zeggen als het gaat om het omgaan met anderen?
- 3 Wat zou het volgen van Jezus in uw eigen leven voor consequenties hebben?
- 4 Zonden hebben ten diepste alles te maken met schuld. Jezus tekent hier de zonde van Levi als een ziek-zijn. Een ziekte is vaak iets dat je zomaar overkomt. Soms is er sprake van verwaarlozing van gezondheid. Meestal is de oorzaak van een ziekte niet direct aanwijsbaar; hoe kom je aan een ziekte?
 - a. Wat betekent het voor u dat Jezus hier de zonde van Levi als een ziekte typeert?
 - b. Kunt u concrete zonden noemen die u overkomen?
- 5 Wat zegt het u dat Jezus Levi als 'vriend' kiest?

(4)

Wie is Hij toch?

Marcus 4:35-41

V E R K E N N I N G

Hieronder ziet u zes plaatjes als illustratie van Marcus 4:35-41. Lees dit bijbelgedeelte met elkaar.

De zes plaatjes corresponderen met de volgende verzen:

plaatje 1 - vers 36

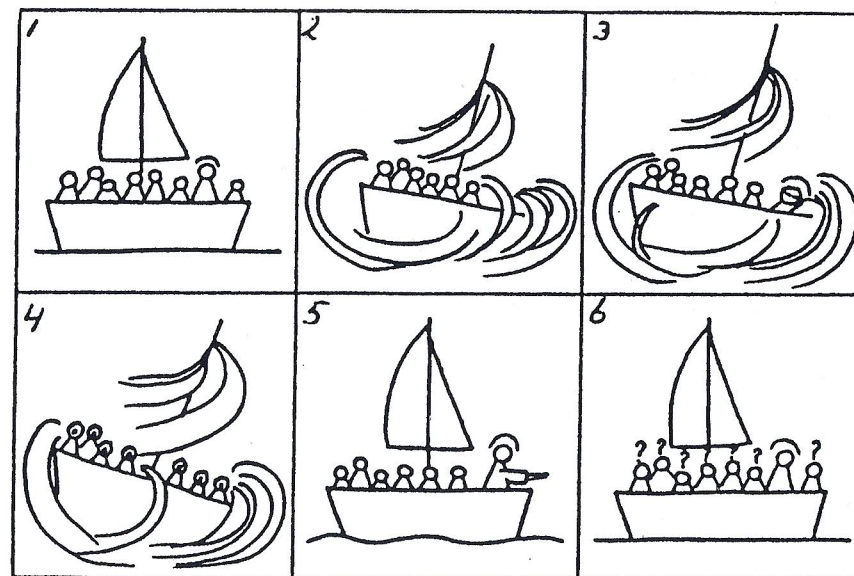
plaatje 4 - vers 38b

plaatje 2 - vers 37

plaatje 5 - vers 39

plaatje 3 - vers 38a

plaatje 6 - vers 40 en 41

Opdracht

1. Geef voor uzelf de verschillende plaatjes een kleur.
2. Voorzie elk plaatje van één woord als commentaar bij het bijbelvers.
3. Bespreek met elkaar de kleuren en woorden die u hebt gekozen.
4. Welke twee plaatjes spreken u het meeste aan? Licht uw keuzes toe.

Achtergrond

Het gedeelte van de storm op het meer is een kerngedeelte in de verschillende evangeliën. Ook Mattheüs en Lukas vermelden het. Het is een gedeelte dat opnieuw iets van het geheim van Jezus openlegt. Door wat hier met Jezus en zijn leerlingen gebeurt, wordt iets zichtbaar van het geheim van Jezus.

In de tijd van het Nieuwe Testament waren verhalen over stormen die bedwongen werden bekend. De Romeinen en de Grieken kenden ze. De prachtigste verhalen deden de ronde over de goden en ook wel over de (goddelijke) keizer die stormen bedwongen. Een ding was in deze verhalen duidelijk, alleen de goden hadden de macht om stormen te bedwingen.

In Israël kende iedere vrome Israëliet zijn lied- en gebedenboek. Velen, wellicht ook wel de discipelen van Jezus, kenden Psalm 107 uit hun hoofd: het lied over de HERE God die macht heeft over de wind en de golven van de zee. Hij roept ze op en brengt ze weer tot zwijgen (Ps. 107:23-32). Bovendien was voor de oosterling het water een gebied van dreigende machten. Daar werd je leven bedreigd. Daar heersten de machten die het op je ondergang gemunt hadden.

Dit gedeelte speelt zich af tegen deze achtergrond.

Zodra de discipelen met Jezus op het meer zijn, grijpen de machten hun kans. De aanval op Jezus en op zijn volgelingen wordt opnieuw ingezet.

Maar Jezus is superieur. Hij slaapt! De dreigende machten krijgen Hem niet eens wakker! Maar Jezus' volgelingen dreigen wel het onderspit te delven. Hun vertrouwen in Jezus knakt. In zelfmedelijden doen ze hun beklag bij Jezus: 'Trekt U zich het niet aan dat *wij* vergaan?' Wat de storm niet kan, kunnen de discipelen van Jezus wel. Krijgt de wind Jezus niet wakker, één roep van zijn volgelingen is genoeg om Hem wakker te roepen. Hun stem hoort Hij direct.

Jezus hoort en handelt. Hij stilt de storm, wijst de machten hun plaats! Ze hebben in zijn nabijheid geen recht van spreken! En of ze willen of niet, ze moeten luisteren! Tegen Jezus kunnen zij niet op!

Maar Jezus keert zich ook tot zijn volgelingen. Hij verwijt hun hun kleingeloof. Waarom is Jezus zo scherp tegen hen? Hun reactie is toch heel begrijpelijk? Jawel, maar blijkaar hadden ook zij nog niet ontdekt wie Jezus is, terwijl juist zij al zoveel van Hem gehoord en gezien hadden.

De angst en de afwezigheid van hun geloof doen Jezus pijn. Zij moesten toch beter weten!

Het gedeelte eindigt met de verbazing. Er is opnieuw veel om over na te denken. Wie is toch Deze? Alleen God is toch Heer en Meester over wind en water? Maar Jezus gehoorzamen ze ook... Eén ding is hen wel duidelijk: zijn woorden hebben gezag. Zelfs de dreigende machten beheerst Hij!

Vers 38 'Slapen': Jezus slaapt. Zoals de boer uit de gelijkenis in Marcus 4:27. Vol vertrouwen op God. Het zaad is gezaaid, God zal de groei en de zegen geven. Van Jezus lezen we alleen hier dat Hij slaapt. Niet de storm, de machten kunnen Hem wakken, maar wel de schreeuw vanuit de diepte van zijn volgelingen! Straks aan het einde van Jezus' leven in Gethsemane (14:32-42) zijn de rollen omgedraaid: dan slapen de discipelen en waakt Jezus. Als het er werkelijk op aan komt waakt er maar één: Jezus!

Vers 39 'Zwijg': dit zwijgen is letterlijk een moeten zwijgen. Geen recht en macht hebben om te spreken. Niet omdat er fysiek niet gesproken kan worden, maar omdat de bevoegdheid ervoor ontbreekt. Oog in oog met Jezus hebben de golven en de wind, de desastreuze machten geen enkel recht meer hun mond nog langer open te doen. Jezus is Heer over hen!
'Wees stil': ook met dit tweede woord wijst Jezus de machten hun plaats. Hun mond is gestopt. Ze moeten zich gedragen naar dat wat ze zijn: genuïlkorfde machten!

Vers 40 'Bevreesd': Jezus vraagt waarom de discipelen zo bevreesd, angstig zijn. Hun angst komt voort uit het (nog) niet bevatten wie Jezus is! Jezus tekent dit als kleingeloof (vgl. Matth. 8:26).
'Hoe hebt u geen geloof?': Jezus verontschuldigt zijn volgelingen niet, maar vraagt hen heel nadrukkelijk naar hun geloof. Om dit geloof, vertrouwen in Hem gaat het immers. Dit misverstaan, onbegrip en ongeloof treffen we juist (ook) bij de volgelingen van Jezus! Door heel Marcus' evangelie komen we dit tegen (1:36; 5:31; 6:51; 8:32; 9:32; 10:32,41; 14:27,37,50). Het is opvallend dat ook Petrus tot vier keer toe hier heel nadrukkelijk bij genoemd wordt.

U I T L E G

De kring van discipelen rondom Jezus is compleet geworden: twaalf, net zoveel als er stammen in Israël waren, naar de twaalf zonen van Jakob. Deze discipelen vormden de trouwe kring van volgelingen van Jezus. Als echte leerlingen van de Rabbi uit Nazareth trokken zij met Hem op en kregen zij nader onderricht. Privé onderwijs, opdat zij als geen ander zouden begrijpen wie Jezus is. Voordat dit bijbelgedeelte begint, lezen we heel nadrukkelijk dat Jezus aan hen in het bijzonder zijn gelijkenissen - verhalen met een diep geheim - uitlegt (4:34).

Deze discipelen, zij die het meest van Jezus wisten, nemen Jezus op zijn eigen verzoek, mee in een schip en varen naar de overzijde van het meer van Genesareth. Zij verlangen rust. De lange dag met al de mensen heeft hen, en Jezus niet in het minst, afgemat. Maar nauwelijks op 'zee' valt Jezus in slaap en steekt er een zware stormwind op. Door de ligging van het meer van Galilea, in een kom tussen de bergen, kan zo'n storm zomaar op het meer vallen. De storm is zwaar. Het schip dreigt te zinken en met man en muis te vergaan. De discipelen zijn ten einde raad. Van Jezus begrijpen zij niets: hoe kan Hij slapen? Trekt Hij het zich dan helemaal niet aan dat zij vergaan? Ook als Jezus is gewekt en Hij de storm heeft gestild, begrijpen zij niet veel van Hem: 'Wie is toch Deze dat zelfs de wind en de zee Hem gehoorzaam zijn?' (vers 41). Welke macht en gezag heeft Hij dat Hij dit zomaar kan doen?

Kortom: een gebeuren dat veel vragen oproept, juist bij hen die het meest van Jezus weten!

V E R W E R K I N G

- 1 Welk plaatje kiest u nu na deze uitleg als meest treffende illustratie van dit bijbelgedeelte? Waarom?
- 2 In dit gedeelte moeten *de leerlingen van Jezus* leren wie Hij is. Hoe zou het komen dat juist zij die zoveel met Jezus omgaan het vaak zo moeilijk met Hem hebben? Herkent u dit ook zelf?
- 3 Nog niet zo heel lang geleden verging de veerboot Estonia in de Oostzee. Velen kwamen om. Blijkbaar worden niet alle stormen door Jezus gestild. Wat heeft dit verhaal over Jezus die de storm stilt, u te zeggen, terwijl er nog steeds in onze wereld (veer)boten vergaan?
- 4 We zijn halverwege onze ontdekkingstocht. Vier ontdekkingen over Jezus hebben we gedaan. Welke grootste ontdekking over Jezus hebt u tot nu toe gedaan?
Passen hier de foto en het woord bij die u de eerste keer gekozen hebt voor Jezus (zie hfdst. 1 van dit boekje)?

(5)

De ontdekking

Marcus 8:27 - 9:1

V E R K E N N I N G

We willen het bijbelgedeelte nu eerst op een bepaalde manier lezen en op ons laten inwerken. We doen dit met behulp van de gekleurde 'legers' van het Riskspel. Ieder neemt van de zes verschillende kleuren een stuk, c.q. 'leger'. Deze verschillend gekleurde 'legers' staan voor verschillende 'personen'. Met elkaar bepaalt u welke kleur voor welke persoon staat. De bedoeling van deze werkvorm is om op een speelse wijze diep tot de kern van het bijbelgedeelte door te dringen. U doet dit door het gebeuren visueel uit te drukken. Geef hierbij ook uzelf en God een plaats in het gebeuren.

Opdracht

1. Neem zes doosjes met verschillende kleuren 'legers' van het spel RISK. Kies gezamenlijk een kleur voor Jezus, voor de discipelen, voor Petrus, voor de schare, voor uzelf en voor God. Neem een leeg wit A-4 blaadje.
2. Lees nu met elkaar vers 27a en plaats, ieder voor zich, Jezus, de discipelen, Petrus en de schare op het blad. Ieder maakt zijn eigen compositie. Leg aan elkaar uit waarom u uw 'stukken' zo geplaatst hebt.
3. Lees de verzen 27b en 28. Plaats nu ook uzelf op uw blad door middel van uw kleur en verplaats eventueel de andere 'stukken' op uw blad. Bespreek met elkaar uw wijzigingen en toevoeging.
4. Lees de verzen 29 en 30. Plaats nu het stuk voor God op uw blad. Verschuif de overige stukken en geef aan elkaar door waarom uw stukken zo staan.
5. Lees nu de verzen 31 en 32. Verschuif, zo u wilt, uw stukken en bespreek de veranderingen met elkaar.
6. Lees vers 33. Verschuif de stukken en bespreek dit met elkaar.
7. Lees de verzen 34 -9:1. Laat uw stukken ook weer op deze verzen reageren door ze te verschuiven. Welke eindpositie nemen ze in ten opzichte van elkaar? Wissel hierover van gedachten met elkaar. Waar staat u tenslotte en waarom daar?

Achtergrond

Met dit gedeelte zijn we bij het tweede deel van het evangelie van Marcus aangekomen. Tot nu toe heeft Jezus zich laten kennen als een boeiende leraar wiens woorden gezag hebben, wiens woord daad is. Vanaf dit gedeelte gaat het geheim van Jezus nog verder open. Zijn lijden, sterven en na-drie-dagen-weer-opstaan komen in het vizier. Hoe dit allemaal zit, is voor de volgelingen van Jezus nog een groot raadsel.

Voor het eerst in het evangelie wordt Jezus door één van zijn volgelingen erkend als de Christus, de Messias. Volgens het eerste vers van dit hele boek (Mar. 1:1) gaat het nu juist ook om dit geheim: de goede boodschap over Jezus als de Christus. Dit gedeelte is van zó'n groot belang dat we het in alle vier de evangeliën tegenkomen (Mattheüs 16:13-20; Lukas 9:18-21 en Johannes 6:67-71). Dit omdat het geheim van Jezus in dit gedeelte voor een deel wordt onthuld: Jezus wordt beleden als de Christus. Maar dan wel Eén die moet lijden, sterven en opstaan uit de dood. Dit laatste wordt nauwelijks nog door iemand begrepen en moet nu dan ook nog verzwegen worden. Tot op het moment van Jezus' opstanding moet dit nog een geheim blijven. Zijn levensweg zal zijn geheim stukje bij beetje ontrafelen. Bij Hem gelden niet alleen woorden, maar ook daden. Daar moeten we dus ook goed op letten.

Zelfs de trouwste volgelingen van Jezus verstaan nog nagenoeg niets van het diepste geheim van Jezus. Petrus reageert, als woordvoerder van de discipelen, dan ook ontzet op het woord van Jezus dat Hij zal moeten lijden en sterven. Een Messias - het Hebreeuwse woord voor Christus - die moet lijden en sterven, dat kan er bij hem niet in. Dat Jezus de Christus is, staat voor Petrus nu wel vast. Maar wat dit Christus-zijn, Messiasschap, voor Jezus precies inhoudt, is voor hem nog een raadsel. Petrus had zo zijn eigen gedachten over de Christus. Waarschijnlijk zal hij gedacht hebben aan een soort koning die het volk Israël zal redden en bevrijden van de Romeinen.

Met de komst van de Gezalfde (= de Messias) zou een nieuwe tijd aanbreken. De zalving was een teken van het ontvangen van de Geest van God. Een gezalfde had dan ook een speciale roeping van Godswege. Hij was hierdoor een speciale dienstknecht van God (zie aantekening bij vers 29). In de verwachting van de toekomst speelde voor velen in Israël de komst van de Messias dan ook een grote rol. Hij zou het land bevrijden van allen die het onderdrukten zodat het vreedrijk van God kon aanbreken...

Wat Petrus met zijn belijdenis ook precies heeft willen zeggen, één ding is duidelijk: er is voor hem en zijn makkers nog veel te leren. Jezus die moet lijden, sterven en opstaan, jezelf verloochenen en je kruis opnemen zijn de vol-

gende 'lessen' die geleerd moeten worden. Jezus, de Man met zijn geheim, blijkt alles met een kruis en met opstanding te maken te hebben...

A A N T E K E N I N G E N

Vers 28 'Johannes de Doper, Elia, één van de profeten': blijkbaar wordt Jezus door velen gezien als een heel belangrijk persoon. Zelfs koning Herodes dacht in Jezus opnieuw met Johannes de Doper te maken te hebben (6:14). Johannes de Doper werd door velen beschouwd als een grote profeet. Elia stond bekend als één van de grootste profeten uit het Oude Testament. Bovendien dachten men dat vlak voor het aanbreken van de nieuwe toekomst van God Elia als voorbode zou verschijnen. Een profeet was een mens die, bezielde door Gods Geest, als boodschapper woorden van God doorgaf.

Vers 29 'Maar gij...': de eerste vraag blijkt een aanzet voor deze tweede. Het 'gij' of 'jullie' staat met nadruk voorop. In de ontmoeting met Jezus gaat het blijkbaar heel persoonlijk toe. 'Christus': in de Griekse wereld was dit een vrij onbekend woord. Voor de joden was het Hebreeuwse woord voor Christus, Messias (= de Gezalfde) zeer bekend. In het oude Israël werden koningen, profeten en priesters bij hun inwijding gezalfd. Deze gezalfde kreeg een speciale taak te vervullen namens God. Velen in Israël hadden hun eigen gedachte over de komende Messias. Sommigen dachten aan een (hoge)priester, anderen aan een (politieke) koningsfiguur. In het evangelie van Marcus komt het woord maar zelden voor (zie: 1:1; 8:29; 9:41; 12:35; 13:21; 14:61 en 15:32). Waarschijnlijk verbiedt Jezus over Hem als Messias te vertellen vanwege het verwarrende van dit begrip. Dat de Christus moest lijden en sterven en opstaan uit de doden was totaal nieuw en daarom ook nauwelijks te bevatten.

Vers 31 '... Moest...': Jezus moet lijden, sterven en opstaan. Waarom en van wie laat Jezus hier nog onbeantwoord. Daar zal de rest van het evangelie antwoord op moeten geven. (Zie als eerste antwoord 10:45!)

Vers 32 'Bestrafen': Petrus bestraft Jezus om zijn ideeën en in vers 33 bestraft Jezus op zijn beurt Petrus om zijn misverstaan van Jezus. Telkens waar mensen in het evangelie iemand bestraffen, blijken zij er totaal naast te zitten: hier Petrus, in 10:13 de discipelen de

moeders met hun kinderen en in 10:48 de 'velen' Bar-Timeüs. Terwijl als Jezus bestraft er iets van God doorbreekt (zie 1:25; 3:12; 4:39 en 9:25).

Vers 33 'Satan': letterlijk: tegenstander, hinderaar, verleider. Dat is Petrus! Zojuist heeft hij iets van het geheim van Jezus opengelegd, maar nu, direct hierop volgend, staat hij Jezus gruwelijk in de weg en is hij zijn grote tegenstander!

Vers 34 'Verloochenen': dit werkwoord komt op twee manieren voor in de evangeliën: als het verloochenen van jezelf en als het verloochenen van Jezus (zie 14:30). Het is wel heel treffend dat dit laatste nu ook uitgerekend van Petrus wordt verteld!

Vers 38 'Overspelig': dit woord is hier synoniem voor 'zondig'. Overspelig betekent hier ontrouw aan de relatie met God.

Vers 1 (hfdst. 9) 'Voordat (...) het Koninkrijk van God gekomen is': sommige uitleggers zien deze woorden als een teken dat Jezus de komst van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde heel spoedig verwachtte. Deze spoedige verwachting doortrekt inderdaad het hele Nieuwe Testament: met groot verlangen wordt uitgezien naar de nieuwe toekomst van God. Toch is het de vraag of Jezus dit hier bedoelt. Meer voor de hand ligt het om te denken dat Jezus hier duidt op de bijzondere dingen die staan te gebeuren: zijn lijden, sterven en opstaan uit de doden. Met zijn opstanding zal er een nieuwe tijd aanbreken. De tijd waarin de dood en de boze niet meer het laatste woord zullen hebben.

U I T L E G

Als een echte rabbi reist Jezus al lerend met zijn volgelingen langs verschillende dorpen. De dorpen van Caesarea Filippi lagen boven de noordgrens van Israël. In de rust van 'het buitenland', vlakbij de bronnen van de Jordaan, vraagt Jezus naar de reacties op Hem. Zouden zijn leerlingen al iets verstaan van zijn geheim?

De eerste vraag: 'Wie zeggen de mensen dat Ik ben?' is een aanleiding tot de tweede veel persoonlijkere vraag: 'Maar jullie, wie zeggen jullie dat Ik ben?' Om deze tweede, persoonlijke vraag gaat het. Het is treffend dat Jezus zijn volgelingen volop de ruimte geeft om hun getuigenis te geven. Hun kijk op Jezus is uitgangspunt voor de verdere uitleg van Jezus.

Petrus spreekt als woordvoerder van allen (dit gebeurt meer, zie 8:28; 9:5; 10:28; 11:21 en 14:29). Hij belijdt Jezus als de Christus.

Inderdaad: Jezus is de Christus, maar wel een heel bijzondere! Deze Christus, Gezalfde des Heren, zal moeten lijden en sterven door toedoen van zijn eigen volk. Maar Hij zal ook opstaan. Dit geheim is voor Petrus te groot. Hij probeert Jezus te corrigeren. Hoe kan iemand die geleid wordt door de Geest van God moeten lijden en sterven? Petrus bestraft Jezus!

Het bijbelgedeelte kent hier een dramatisch hoogtepunt. Petrus zit nog gevangen in zijn eigen gedachten en ideeën over de Christus. Maar met zijn eigen begrip van de zaak van Christus is hij wel een satan! Een tegenstander die Jezus alleen maar in de weg staat.

Petrus en al de volgelingen van Jezus moeten hun idee over Hem opgeven en achter Jezus aan komen als kruisdrager. Zoals Hij zijn kruis droeg, zo ook zijn volgelingen. Het kruis van het opgeven van je eigen gedachten over God en Jezus. Het kruis van het niet langer achter jezelf aanlopen. Zelfverloochening noemt Jezus dit. Dit betekent niet jezelf van nul en generlei waarde vinden, maar wel je eigen gedachten kruisigen, onder de censuur van het gebod en de beloften van God plaatsen. Niet je eigen kijk op de zaak is beslissend, maar jezelf door Jezus laten zeggen. Niet Jezus moet achter Petrus - ons - aanlopen (vers 32), maar Petrus - wij - moet(en) achter Jezus aan (vers 34).

Hoewel Petrus als eerste al veel over Jezus heeft ontdekt, is er nog veel te leren. Het is maar goed dat het evangelie nog niet uit is!

V E R W E R K I N G

- 1 Ga voor uzelf nog eens na waar u, na het lezen van het laatste vers, 'God' op uw blad papier hebt staan. Hoe staat Hij ten opzichte van Jezus? Wat zegt dit over de verhouding van God en Jezus?
- 2 Stond u op uw blad dicht bij Petrus? Waarom niet/wel?
- 3 Petrus moest leren zijn eigen idee over de Christus op te geven. Dit opgeven doet pijn. Het betekent een kruis door je eigen ideeën en idealen. Welke eigen ideeën moet u opgeven in de confrontatie met Jezus?
- 4 Petrus moest leren dat Jezus niet achter hem aan zou komen, maar dat hij achter Jezus aan moest. Wat heeft dit u voor het geloven in God te zeggen?
- 5 Wat is voor u 'de ontdekking' van dit gedeelte?

(6)

Rijkdom en armoede

Marcus 10:17-27

V E R K E N N I N G

Hieronder vindt u het bijbelgedeelte afgedrukt waar het deze keer om gaat.

Opdracht

* Lees het met elkaar aandachtig door.

* Onderstreep hierna, ieder voor zich:

- met rood wat u emotioneel raakt;

- met blauw wat u belangrijk vindt;

- met zwart wat volgens u de kern van dit gedeelte is.

* Bespreek dit met elkaar.

Marcus 10:17-27

17

En toen Hij op weg ging, liep iemand op Hem toe, viel op de knieën en vroeg Hem: 'Goede Meester, wat moet ik doen om het eeuwige leven te beërven?'

18

En Jezus zeide tot hem: 'Waarom noemt gij Mij goed? Niemand is goed dan God alleen.'

19

Gij kent de geboden:

Gij zult niet doodslaan,

gij zult niet echtbreken,

gij zult niet stelen,

gij zult geen vals getuigenis geven,

gij zult niet ontvreemden,

eer uw vader en moeder.'

20

Hij zeide tot Hem: 'Meester, dat alles heb ik in acht genomen van mijn jeugd af.'

21

En Jezus, hem aanziende, kreeg hem lief en zeide tot hem: 'Een ding ontbreekt u, ga heen, verkoop al wat gij hebt en geef het aan de armen, en gij zult een schat in de hemel hebben, en kom hier, volg Mij.'

22

Maar zijn gelaat betrok bij dat woord en hij ging bedroefd heen, want hij bezat vele goederen.

23

En Jezus, rondziende, zeide tot zijn discipelen: 'Hoe moeilijk zullen zij, die geld hebben, het Koninkrijk Gods binnengaan.'

24

En zijn discipelen waren zeer verbaasd over zijn woorden, maar Jezus antwoordde weder en zeide tot hen: 'Kinderen, hoe moeilijk is het het Koninkrijk Gods binnen te gaan.'

25

Het is gemakkelijker dat een kameel gaat door het oog van een naald, dan dat een rijke het Koninkrijk Gods binnengaat.'

26

En zij waren nog meer verslagen en zeiden tot elkander: 'Maar wie kan dan behouden worden?'

27

Jezus zag hen aan en zeide: 'Bij mensen is het onmogelijk, maar niet bij God want alle dingen zijn mogelijk bij God.'

I N F O R M A T I E

Achtergrond

Dit gedeelte is een centraal gedeelte in het evangelie. Zowel in het evangelie van Mattheüs (19:16-22) als van Lukas (18:18-23) komen we het ook tegen. Deze verschillende berichten vertonen een zeer grote mate van overeenkomst. Centraal in dit gedeelte staat het volgen van Jezus. Dat dit volgen wel iets heel ingrijpends is, wordt in dit gedeelte duidelijk.

Het volgen van Jezus betekent 'de weg naar Jeruzalem gaan'. Op pad gaan naar de plek waar Hij zal lijden, sterven en opstaan. Vlak na dit gedeelte volgt dan ook de derde aankondiging van het lijden (18:31-34). Dit volgen is dus geen triomftocht maken, maar is een weg gaan waarop je je eigen veiligheden en zekerheden los moet laten. Voor de jongeling was dit zijn geld, voor een ander kan dit weer iets anders zijn. Want wie het roer niet uit handen geeft, maar stevig in eigen handen houdt, kan niet volgen. In het volgen van Jezus gaat loslaten vooraf aan het ontvangen.

Volgens het Lukas-evangelie is de jongeling, een twintiger, een zeer rijk en be-

langrijk man (Luk. 18:18 en 23). Een vrome jonge VIP.

Zijn vraag was een bekende vraag in het jodendom van Jezus' dagen. De vraag naar het beërven van het 'eeuwige leven' is hier niet een vraag naar het ontvangen van het toegangsbiljet voor het leven na dit leven, in de toekomstige wereld van God, maar veel meer een vraag naar een rechtvaardig leven hier en nu. Eeuwig leven staat voor leven zoals God dit bedoelt. Een kwalitatief door God bepaald leven. Vandaar ook het heel concrete antwoord van Jezus.

A A N T E K E N I N G E N

Vers 17 'Goede Meester': deze aanspreektitel was een hoge eretitel voor een rabbi. Maar weinigen werden zo aangesproken. Dat de jongeman veel achting voor en verwachting van Jezus heeft, blijkt ook wel uit het feit dat hij voor Hem knielt. Een kniebuiging betekende een erkenning van het gezag van degene voor wie men knielt. Als een echte joodse rabbi wijst Jezus de hoge goddelijke erkenning af: alleen God is goed.

Vers 19 'Gij kent de geboden...': Jezus noemt de tweede serie van de Tien Geboden, de geboden die gaan over het leven met de naaste. De vraag van de jongeman was erop gericht om het eeuwige leven - het leven zoals God dat wil zien - te leren kennen. Voor dit leven verwijst Jezus concreet naar een leven volgens de Tien Geboden, de leefregels die God via Mozes aan zijn volk had gegeven voor het leven van alledag.

Vers 21 '...hem aanziende': tot drie keer toe lezen we in dit gedeelte dat Jezus ziet. Hier ziet hij de jongeman aan. In vs 23 kijkt Jezus om zich heen en in vs 27 ziet Hij zijn discipelen aan. Het aanzien van Jezus is hier steeds de inleiding op heel belangrijke woorden die Hij gaat zeggen.
'...kreeg hem lief': dit is een heel bijzondere uitdrukking die we bijna nergens in het evangelie tegenkomen. Blijkbaar heeft Jezus de echtheid en het diepe verlangen van deze jongeman geproefd.

Vers 23 'Geld': nogal eens blijkt het geld een belemmering te zijn voor het geloven in God. In de Handelingen der apostelen zien we dit drie keer heel nadrukkelijk:

* in Hand. 5:1-11 betekent het het einde voor Ananias en Saffira;

* in Hand 8:18 en 20 wordt het de ondergang voor ene Simon;

* in Hand. 24:26 blijkt de Romeinse stadhouder Felix Paulus om

geld aan een lijntje te houden.

Vers 25 'Kameel door het oog van een naald': er zijn uitleggers die erop wijzen dat er in de tijd van Jezus in Jeruzalem een heel klein stadspoortje was dat de naam droeg 'het oog van de naald'. Een bepakte kameel kon onmogelijk door dit poortje. Of dit inderdaad zo is of dat Jezus een beeldspraak gebruikt is niet duidelijk. Voor het verstaan van dit gedeelte is dit niet van belang. Het gaat om de bijna-onmogelijkheid.

U I T L E G

Op weg naar Jeruzalem komt een voorname vrome jongeman Jezus tegen. Van deze rabbi wil hij weten hoe hij het eeuwige leven, het leven zoals God het bedoelt, kan ontvangen.

Hij heeft veel vertrouwen in Jezus. Jezus spreekt hij dan ook aan met: 'Goede Meester'. Dat het deze jongeman ernst is met zijn vraag blijkt uit het gevolg: de geboden onderhoudt hij heel stipt (vs 20). Bovendien waardeert Jezus deze jongeman. Hij krijgt hem lief (vs 21, dit accent legt alleen Marcus). Vanuit zijn liefde vraagt Jezus van deze man het uiterste: alles los laten en Hem volgen. Deze radicale vraag van Jezus gaat deze jongen door merg en been. Alles loslaten, verkopen, niets voor zichzelf houden...? Zelfs de belofte van Jezus van de schat in de hemel kan hem niet zover krijgen. Bedroefd gaat hij weg.

Wat een teleurstelling voor deze jongeman, maar niet minder voor Jezus: zo'n serieuze oprechte jongeman die het toch niet aandurft en/of kan.

Waarom vraagt Jezus hem alles los te laten? Is geld en bezit dan verkeerd? Nee, maar het kan je wel hinderen om het Koninkrijk van God binnen te gaan. Het staat zomaar tussen jezelf en God in. Het kan je danig in de weg zitten. Als je alles al hebt, kun je niets meer ontvangen. Als je niet los kunt laten, maar alles - krampachtig - in je eigen hand wilt houden omdat je bang bent anders al je zekerheid en houvast te verliezen, kun je niet werkelijk open staan voor Jezus. Het Koninkrijk van God binnen gaan, dicht bij en met God leven, is alleen mogelijk door het roer uit handen te geven. Door Jezus te volgen. Door open te staan voor wie en wat God op je weg brengt.

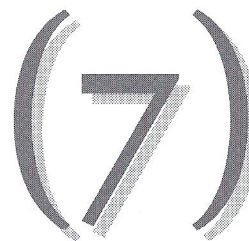
Geld is goed zolang het ons bezit is. Maar voor we het weten, zijn wij het bezit van ons geld, zodat we van onze bezittingen niet meer los kunnen komen. Blijkbaar is het nog gemakkelijker voor een kameel om door een onooglijk klein poortje te kruipen dan dat een rijke z'n bezit op de tweede plaats stelt en God de eerste laat zijn.

Maar voor God is niets te wonderlijk. Bij Hem zijn alle dingen mogelijk (vs 27). Zelfs rijken zullen Jezus volgen. Geld en goed behoeven zeker in de ogen van God geen belemmering te zijn. Het is maar hoe vast je eraan zit! Wat komt

eerst?

V E R W E R K I N G

- 1 Bekijk nog eens de gedeelten die u rood onderstreept hebt. Zou u die na de uitleg nog rood onderstrepen of niet? Waarom?
- 2 Wat is volgens dit gedeelte rijkdom en armoede?
- 3 Geld blijkt een geduchte concurrent te zijn van het ingaan in het Koninkrijk van God. Juist ook in onze tijd heeft de welvaart velen vervreemd van God. Herkent u dit?
- 4 Waarin wordt voor u het volgen van Jezus heel concreet: welke strijd hebt u te leveren?

Het geheim onthuld

Marcus 15:33 - 41

V E R K E N N I N G

Voordat we dit gedeelte bekijken is het goed om eerst de draad op te pakken bij waar we in het vorige hoofdstuk gebleven zijn. Sinds de ontmoeting van Jezus met de rijke jongeman heeft Marcus al weer heel wat verteld en is er veel gebeurd. Jezus is in Jeruzalem aangekomen. Hoewel Hij in Jeruzalem koninklijk wordt onthaald (11:1-10) pakken er snel donkere wolken boven zijn hoofd samen. De religieuze leiders in Jeruzalem beseffen dat zij nu, nog voor het naderende Paasfeest, hun slag moeten slaan en Jezus uit de weg moeten ruimen. Anders zal zijn invloed veel te groot worden ...

Jezus wordt gevangen genomen (14:43-52) en door een soort religieus tribunaal in een vorm van snelrecht ter dood veroordeeld (14:53-65). Alle volgelingen van Jezus laten Hem alleen en zelfs Petrus loochent iets met Jezus te maken te hebben (14:66-72). Dit gebeuren overvalt Jezus niet. Hij had het zelf voorzien (14:1-31), hoewel op dat moment niemand de diepte van de gebeurtenissen en de woorden van Jezus begreep.

Voor het uitvoeren van de doodstraf hadden de joden de Romeinse overheid nodig. Vandaar dat Jezus wordt uitgeleverd aan de Romeinse stadhouder in Jeruzalem, Pilatus. Als hoogste Romeinse gezagsdrager moet hij het vonnis uitspreken. Ook hier krijgt Jezus geen echt proces. Uit vrees voor de massa geeft Pilatus Jezus over om Hem te laten kruisigen (15:15). Zelfs in de voorgestelde paasamnestie - de stadhouder had de gewoonte op het Paasfeest een gevangene los te laten - kiest het volk tegen Jezus en vóór een nationalist met bloed aan zijn handen, Barabbas (15:6-14).

Het einde van Jezus nadert. Samen met twee misdadigers wordt Hij vroeg in de morgen, 'tegen het derde uur', dat is om negen uur 's morgens, gekruisigd, net buiten de stad. Van medelijden met Jezus is geen sprake. Intengendeel, velen bespotten Hem: de soldaten (15:16-21), de medegekruisigden (15:32), de religieuze leiders (15:31) en de voorbijgangers (15:29,30). Jezus lijdt alleen, zonder steun van iemand!

Opdrachten

1. Bekijk de twee onderstaande foto's

* Christus als Wereldrechter, detail van Michelangelo's schildering in de Sixtijnse Kapel te Rome

* Altaarkruis in de Constantijnse Basiliek te Trier

2. Lees Mattheüs 15:33-41.
3. Ziet u deze foto's in het gelezen bijbelgedeelte terug? Waar? Bespreek dit met elkaar.
4. Wat is, denkt u, het geheim van Jezus volgens dit gedeelte?

I N F O R M A T I E

Achtergrond

Jezus wordt gekruisigd. De aanklacht van de joden was voor Pilatus niet duidelijk. Voor hem betrof het een intern religieus conflict. Als buitenstaander had Pilatus hier geen ongelijk in. Voor de joodse religieuze leiders was Jezus een bedreiging. Sommigen vereerden Hem immers als de Messias en liepen Hem achterna. Hun macht brokkelde hierdoor af... Bovendien had Hij, naar hun mening, God gelasterd door de pretentie te hebben Gods Zoon te zijn. Op deze godslastering stond de doodstraf...

De dood door middel van kruisiging was voor de Romeinen een bekend

executiemiddel voor misdadigers. Voor de joden was het een vervloekte dood. In de eerste eeuw zijn ook veel christenen onder keizer Nero in Rome vanwege hun geloof gekruisigd.

Marcus vertelt ons maar één woord van Jezus vanaf het kruis. Vanuit de andere evangeliën klinken nog een aantal woorden van Jezus vanaf het kruis. Marcus geeft wel één van de meest aangrijpende uitroepen van Jezus door: 'Mijn God, mijn God waarom hebt u Mij verlaten' (Psalm 22:2).

In Psalm 22 klinken zowel de diepste klachten en de waarom-vraag van een mens in nood, alsook de vreugdetonen van de overwinning die God diezelfde mens zal schenken. Dat Jezus uitgerekend deze psalm en dit woord citeert, betekent dat Hij de klacht en de waarom-vraag tot de zijne maakt. Maar ook dat Hij weet van het vervolg van deze psalm: God zal de overwinning schenken, het Paasfeest is aanstaande! Marcus heeft veel oog voor de omstanders. Er is er maar één die direct na het sterven van Jezus ontdekt, dat hier iets heel bijzonders is gebeurd. Dit is een Romeinse hoofdman over 100 soldaten, een centurio. Hij doorziet iets van de Man met zijn geheim. Voor wie het maar horen wil, zegt hij: 'Waarlijk, deze mens was een Zoon Gods' (15:39).

Marcus vermeldt ook dat de vrouwen bij het kruis aanwezig zijn. Zij zijn er wel, terwijl we dit van de discipelen van Jezus niet lezen. Toch lezen we ook van hen niet dat zij hier bij het kruis iets van de weg van Jezus begrijpen. In religieuze joodse ogen telden vrouwen en zeker een Romeinse hoofdman niet mee. Vrouwen behoeften de religieuze ge- en verboden niet te houden en een Romein behoorde in het geheel niet tot het volk van God. In het evangelie worden de rollen omgekeerd. Zij die er niet bijhoren gaan de 'ingewijden' voor. De Romeinse hoofdman gaat allen voor in zijn ontdekking van de Christus. De vrouwen volgen op enige afstand...

A A N T E K E N I N G E N

Vers 33

'Duisternis': midden op de middag, van 12.00-15.00 uur, valt er een diepe duisternis over Golgotha. Dit verschijnsel heeft een diepe achtergrond. De duisternis is het terrein waar de Boze actief is. Hij heet niet voor niets de 'vorst der duisternis'. Waar God is, daar komt licht (zie het eerste scheppingswoord, Genesis 1:3). Het overdag plotseling donker worden had voor de mensen uit Jezus' tijd een bijzondere betekenis. Volgens de Romeinen hulde de natuur zich in dikke duisternis bij de dood van een Caesar. Volgens de joodse rabbiën gebeurde ditzelfde bij de dood van een zeer Godvrezende man. En Jezus zelf had gezegd dat er duisternis zou komen als het uur van de Zoon des mensen zou zijn aangebroken (zie 13:24-27). Eén ding is duidelijk, deze duisternis is meer dan een toevallig natuurverschijnsel. De boze is actief en de natuur rouwt mee.

Vers 36 'Zure wijn': het is niet precies duidelijk wat de bedoeling van deze dronk is. Wellicht is het om Jezus' lijden te rekken en Hem bij bewustzijn te houden. Het kan ook zijn dat het bedoeld is als een verdovend middel.

Vers 40 'De vrouwen': drie vrouwen staan van verre. Deze vrouwen zijn ooggetuigen. Straks zijn dezelfde vrouwen weer te vinden bij het graf van Jezus en bij de opstanding. Vrouwen spelen in het leven van Jezus een grote rol. Bij Hem gaan onaanzienlijken voor! Maria van Magdala was door Jezus bevrijd van boze geesten. Zij was vanaf dat moment een trouwe volgeling van Jezus geworden. Wie Maria, de moeder van Jakobus en Joses is, is niet duidelijk. Salóme was een zuster van de moeder van Jezus. Zij was getrouwd met Zebedeüs en de moeder van Jakobus en Johannes, twee volgelingen van Jezus.

U I T L E G

Het geheim van Jezus vindt in dit hoofdstuk een hoogte- en dieptepunt. Jezus wordt door zijn eigen volk verstoten en overgeleverd aan een Romeinse hoofdman om gedood te worden. En dan nog wel op de meest vervloekte en smadelijke wijze: dood door kruisiging.

Jezus verzet zich niet, maar gaat vol overgave deze weg. Welbewust, maar niet onbewogen. De pijn, lichamenlijk en geestelijk, van de spot, van het afgewezen worden en van de kruisiging treft Hem tot in zijn ziel. Vandaar zijn roep: 'Mijn God, mijn God waarom hebt U mij verlaten!' Blijkbaar voelt Jezus zich in dit uur ook van God verlaten. Jezus is alleen. Niemand staat Hem nog bij...

Dit is het geheim van deze Man. De Romeinse hoofdman ziet het ineens. Dit lijden en sterven is niet het sterven van een mislukte held. Nee, Hij is de Zoon van God. In Hem lijdt en sterft God, voor óns mensen. In onze plaats. Onze diepste nood, het van God en mensen verlaten zijn, maakt Hij tot de zijne. Niet om erin ten onder te gaan, maar om het van binnenuit open te breken. Het citaat van Psalm 22 wijst daar al naar vooruit. Op het 'Mijn God, mijn God, waarom...' volgt het 'Gij hebt mij geantwoord! Ik zal uw naam aan mijn broeders verkondigen...' (Psalm 22:22,23) Er komt uitredding, leven dwars door de dood heen! Het is opvallend hoe Jezus sterft. Tot tweemaal toe schrijft Marcus dat Jezus roept met luider stem (vers 34 en 37), terwijl het gewoon was dat een gekruisigde al rochelend stierf. Maar Jezus blijft roepen. Woorden van hoop. Woorden uit het lied- en gebedsboek van Israël: de Psalmen. Eerst Psalm 22 en als laatste een woord uit Psalm 31: 'Vader in uw handen beveel ik mijn geest' (zie Lukas 23:46). Vol overgave sterft Jezus. Niet vol wanhoop en vertwijfeling, maar vol vertrouwen op zijn Vader. Bij Hem weet Hij zich geborgen, zelfs nu

de dood nadert. Het is dan ook treffend dat juist die Romeinse hoofdman dit opvalt. We lezen van hem dat hij ziet dat Jezus zó gestorven is. Hij beseft dat dit anders is dan anders. Deze kruisiging is anders. Zijn waarneming doet hem belijden: 'In waarheid, deze mens, Zoon Gods was hij!' (vers 39). Wat de Romeinse hoofdman onder dit 'zoon van God' heeft verstaan, is niet helemaal duidelijk. De Romeinse goden kenden vele zonen. In ieder geval is wel duidelijk dat deze hoofdman beseft dat deze Mens in een zeer bijzondere relatie tot God moet staan. Met dit besef en deze belijdenis onthulde deze 'buitenstaander' veel van het geheim van deze bijzondere Man. Jezus is Zoon van God juist omdat Hij ons 'lot' deelt en tot het zijne maakt. Hij gaat onze diepste lichamenlijke en geestelijke nood niet uit de weg, maar deelt en draagt ze! Wie dit ontdekt, heeft iets begrepen van het geheim van Jezus.

V E R W E R K I N G

- 1 Als u voor dit gedeelte nu één van de twee foto's vanuit het begin van dit hoofdstuk zou moeten kiezen, die naar uw mening het best bij dit gedeelte past, welke zou u dan kiezen? Waarom?
- 2 Hoe zou u het geheim van Jezus dat de hoofdman ondeckte met uw eigen woorden willen omschrijven?
- 3 Heeft het u iets te zeggen dat die Romeinse hoofdman uitgerekend ná de drie uur durende duisternis en ná het sterven van Jezus Hem belijdt als Zoon van God?
- 4 Wat is voor u het meest aansprekende van dit bijbelgedeelte?

(8)

Het ongelooflijke gebeurt

Marcus 16:9-20

VERKENNING

Aan het eind van dit boekje concentreren we ons op het slot van het evangelie van Marcus.

Opdracht

- * Welke associatie roept het woord 'opstanding' bij u op? Wissel uw gedachten hierover met elkaar uit.
- * Bekijk de foto hiernaast en bespreek het volgende met elkaar:
 1. Wat roept deze foto bij u op?
 2. Wat zegt deze foto u over 'opstanding'?
 3. Wat zegt deze foto u over de opstanding van Jezus?

I N F O R M A T I E

Achtergrond

Jezus is opgestaan uit de doden. In korte zinnen beschijft Marcus dit in 16:1-9. Nu is het opvallend dat het tweede gedeelte van dit hoofdstuk tussen staande haken [] staat. Dit is gedaan omdat in de oudste handschriften van het Marcus-evangelie dit gedeelte ontbreekt. Bijbelgeleerden zijn het er dan ook niet over eens of dit slot door Marcus zelf geschreven is, of later door een ander. Hoe dit ook is, twee zaken zijn van belang.

Ten eerste: ook dit gedeelte staat in de bijbel. Ook dit is dus een boodschap van God aan ons.

Ten tweede: blijkbaar is het niet zomaar Pasen. Een tweede bericht is nodig om zelfs de volgelingen van Jezus tot geloof in de opstanding van hun Meester te leiden en hen in beweging te krijgen.

Wij zouden tussen vers 8 en 9 een regel witafdrukken in de tekst. Het eerste gedeelte bevat het onvoorstelbare nieuws dat Jezus door God is opgewekt uit de dood. Hij is tot leven geroepen en zal als de Levende de zijnen voorgaan naar Galilea, hun woon- en werkplek.

Maar dit bericht blijkt te groot te zijn om zomaar geloofd te kunnen worden. Zelfs de drie vrouwen (zie vorige hoofdstuk) kunnen dit niet. Ondanks het uitdrukkelijke bevel van de engel vluchten zij weg van het graf. Angstig en vol ontzetting, zonder ook maar iets tegen iemand te zeggen. Het ongelooflijke gebeurt: Jezus is opgestaan uit de doden, maar dit goede bericht stukt in de angst en de ontzetting van de meest toegewijde en trouwe volgelingen van Jezus. De bijbel is zo eerlijk dat deze niet verzwijgt dat mensen de grootste dingen van God soms nauwelijks kunnen geloven. Marcus besluit er zelfs in eerste instantie zijn evangelie mee. Hoewel Jezus is opgestaan, blijft Hij opgesloten achter de steen van de twijfel en de ontzetting van de vrouwen.

Maar waar mensen stoppen, gaat God verder. Er komt nog een tweede bericht. Het evangelie, het goede bericht over Jezus moet verder. Het mag niet opgesloten blijven achter de grote steen voor het hart van de vrouwen. Iedereen moet het horen. Daarom moet er nog meer verteld en geschreven worden: het

tweede bericht, het gedeelte [...]. Het ongelooflijke bericht over God, die twijfel van mensen overwint en hen in beweging krijgt. De angst wordt overwonnen en omgezet in beweging, in dienst van de Levende (zie vs 20). Zijn verhaal moet verder, opdat velen de Man met zijn geheim zullen leren kennen.

L E Z E N

Wij lezen nu Markus 16: 9-20.

Opdracht

Streep aan wat u het meeste treft in dit hoofdstuk. Bespreek dit met elkaar.

A A N T E K E N I N G E N

Vers 9 'Verscheen...': in de vier evangeliën komen we verschillende verschijningen van Jezus tegen. We lezen van verschijningen bij het graf (o.a. Mar. 16:9,10), onderweg (o.a. Mar. 16:12), in Jeruzalem (o.a. Mar. 16:14-18) en in Galilea (o.a. Joh. 21:1-14). Deze verschijningen staan in dienst van de opdracht die Jezus aan zijn leerlingen geeft. Hij is opgewekt, maar ook zij moeten opgewekt verder. In dienst van Jezus.

Vers 14 'Ongeloof': Jezus duidt het niet-geloven van de discipelen als een daad van ongelof. Zij zijn in deze dus niet te verontschuldigen. We lezen vaker dat Jezus zich verbaast en ontzet over het ongelof. In Nazareth kon Jezus geen tekenen doen vanwege het ongelof van de mensen (Mar. 6:5,6). Maar ook het ongelof van zijn discipelen verbaast Jezus. Vanwege hun klein- en ongelof hadden zij een zieke jongen niet kunnen genezen (Mar. 9:14-24).

Ook nu hadden de discipelen veel beter kunnen weten. Tot vier keer toe had Jezus met hen gesproken over zijn lijden, sterven én opstanding (Mar. 8:31; 9:31; 10:34 en 14:28). En drie getuigen hadden zij gehoord, die hen alle drie vertelden dat Jezus was opgestaan. In Israël gold een woord uit de mond van twee of drie getuigen als waar. Maar ondanks deze drie getuigen en de vier woorden van Jezus, geloven zij dit getuigenis niet.

Hun ongelof is taai en geeft zich niet zomaar gewonnen. Toch is hun ongelof voor Jezus geen reden om hen los te laten. Ongelof is voor Jezus geen aanleiding om de ongelovige af te schrijven, maar om het te overwinnen.

Vers 16 '..wie gelooft en zich laat dopen..': de opdracht van Jezus is om het evangelie, de blijde boodschap, te verkondigen. Deze verkondiging heeft tot doel dat mensen zich aan Hem gewonnen geven. In Hem geloven. Hem volgen en Hem hoe langer hoe meer gaan vertrouwen. Vanuit dit vertrouwen groeit de keuze van de doop. De doop is een teken van het bij God, bij Jezus en bij zijn volk behoren.

Hier gaat het om de doop van volwassenen. Zij zijn de geadresseerden aan wie het goede bericht over Jezus is gericht.

Vers 17 'Tekenen': al eerder had Jezus zijn volgelingen gezegd dat woorden ook daden moeten zijn (zie Mar. 3:14,15 en 6:7-13). De tekenen zijn een onderstreping van zijn woorden. Het zijn zichtbare woorden van bevrijding. Mensen worden er heel concreet door weggehaald uit de macht van de boze, die alles stuk- en donker-makende macht. De woorden over God en Jezus mogen dus geen loze woorden zijn, maar moeten ook daden zijn.

U I T L E G

Het ongelooflijke gebeurt: Jezus blijkt inderdaad te zijn opgewekt uit de doden en te leven. En... zijn volgelingen komen tot geloof en in beweging. Nu gebeurt dit laatste niet zomaar, één, twee, drie. Drie verschijningen van Jezus (verzen 9-11, 12-13 en 14-18) en een machtig slotaccoord (verzen 19-20) zijn nodig om hen zover te krijgen.

De eerste verschijning (verzen 9-11) is de verschijning aan Maria van Magdala. Nadrukkelijk wordt erbij vermeld dat Jezus het eerst aan haar verschijnt. Dit bericht stemt ook overeen met de berichten uit de andere evangeliën (zie Mattheüs 28:9-10 en Johannes 20:11-18).

Het is wel opvallend dat Jezus eerst aan een vrouw verschijnt. Zeker zij is een Hem zeer toegewijde vrouw, maar wel een vrouw. Zij wordt de eerste verkondigster van de blijde boodschap dat Jezus leeft. Maar haar boodschap vindt bij de volgelingen van Jezus geen gehoor. Volgens het Lukas-evangelie (24:11) vinden ze het maar dwaas, een wrange grap.

Maria, als vrouw, gaat al de mannelijke volgelingen van Jezus dus voor in het geloof en in het berichten van de Opgestane Jezus!

De tweede verschijning (de verzen 12 en 13) is aan twee volgelingen van Jezus, die op weg zijn naar het land. Waarschijnlijk doelt Marcus hier op de twee mannen die op weg zijn naar een gehuchtje buiten Jeruzalem, de Emmaüsgangers. Lukas bericht vrij uitvoerig over hen (24:13-35). Dit bericht moet verstaan worden uit het slot van vers 13: 'En ook die geloofden zij niet'. Terwijl in de rechtspraak van Israël een zaak in de mond van twee of drie getui-

gen vast stond en als bewezen gold, geloven de trouwe volgelingen van Jezus het bericht over de opstanding uit de mond van drie getuigen - Maria en de twee anderen - niet. Blijkbaar laat Pasen zich niet zomaar bewijzen.

In de derde verschijning (verzen 14-18) komt Jezus zelf in de kring van de discipelen. Deze ontmoeting heeft iets pijnlijks: Jezus verwijt hen hun ongelooft en hardheid van hart (vers 14). Terwijl zij de drie getuigen gehoord hadden, geloofden zij het niet. Jezus praat hen niet vrij, zo van: Ik kan het begrijpen dat jullie het niet konden geloven. Nee, Jezus verwijt hen hun ongelooft. Dat zij de getuigen niet geloofden, noemt Jezus ongelooft! Dat gold toen, maar ook nu! Ook wij worden geroepen de getuigen van de opstanding, onder anderen de evangelist Marcus, te geloven. Ook al is het nauwelijks te geloven. On-gelooft-lijk... De verschijning van Jezus staat niet op zichzelf. Zij dient een doel. Jezus verschijnt aan zijn elf discipelen om hen in beweging te krijgen. Als het de getuigen niet lukt, dan zal Hijzelf hen op pad sturen, want de blijde boodschap over de Man met zijn geheim moet verder. Mensen moeten Hem leren vertrouwen. In Hem geloven. En als teken van dit geloof zich laten dopen. De doop is de zichtbare verbinding met Jezus en al zijn volgelingen. Jezus belooft dat het niet alleen bij woorden zal blijven. Wonderlijke tekens zullen er gebeuren. Niet als trucs om mensen te laten geloven, maar als zichtbare bewijzen dat dit bericht waar en betrouwbaar is. Ook in onze tijd zijn er tekenen, misschien niet zo spectaculair als Jezus hier belooft (verzen 17 en 18), maar ook nu kunnen mensen verhalen vertellen over tekens van God die zij gezien en ervaren hebben. Denk aan het ontvangen van kracht om een moeilijke weg te gaan of van het ontvangen van een geestelijke rust in een diepe crisis.

Het ongelooflijke gebeurt. Na het machtige slotaccoord van het evangelie (de verzen 19 en 20) komen de discipelen in beweging. Jezus wordt opgenomen naar de hemel. De Vader haalt zijn Zoon thuis. Zijn taak is volbracht. Marcus schrijft dat Jezus plaats neemt aan de rechterhand van God. De rechterhand van God is in de bijbel de hand van de zegen en van de overwinning. Aan deze zijde neemt Jezus plaats. Hij ontvangt de overwinning en de zegen van God!

Als Jezus zijn ereplaats heeft ingenomen, komen zijn volgelingen in beweging. Als predikers van de Man met zijn geheim, want zijn verhaal moet overal verteld worden, ook in ons land, in onze steden en dorpen.

Ook wij hebben zijn verhaal gehoord. De vraag is: welk geheim hebt u in Hem ontdekt? En: wat doet u met het geheim van deze Man?

V E R W E R K I N G

- 1 Wat zegt het u dat 'Marcus' een tweede gedeelte nodig heeft om het ongelooflijke ook in het leven van de trouwe volgelingen van Jezus plaats te laten vinden?
Wat zijn voor u de aarzelingen om het bericht van de Opgestane te geloven?
- 2 Wat zegt het u dat vrouwen als eerste geloven dat Jezus is opgestaan en de eerste boodschapsters worden?
- 3 Wat betekent het volgens u dat het Marcus-evangelie eindigt met volgelingen van Jezus die op pad gaan om het goede nieuws te vertellen?
- 4 We zijn aan het einde gekomen van onze zoektocht. Bekijk nog eens uw foto en het woord dat u in hoofdstuk 1 voor Jezus gekozen hebt. Zou u weer dezelfde foto en hetzelfde woord voor Jezus kiezen of niet?
- 5 Probeer in één zin samen te vatten wat voor u het geheim van Jezus is. Bespreek dit met elkaar.